

II. BÚCSÚ-ISTENTISZTELET

---

39. Búcsú-istentisztelet rövid rendje

A vasárnapi gyülekezeti istentiszteleti rendbe illesztve

Természetes gyakorlat az egyházban, hogy a szolgálat megkezdésekor ünnepélyes keretek között az adott közösség (gyülekezet, egyházmegye, egyházkerület, országos egyház, intézmény stb.) hivatalába beiktatja az új szolgálattevőt. Hazánkban és egyházunkban szükséges, hogy létrehozzuk és gazdagítsuk a búcsúzás és szolgálatletétel kultúráját. Mind pasztorális, mind pedig szervezeti szempontból építő lehet, ha az elkészítés liturgikus keretek között, az emberi tiszteletköröket félretéve, üres formalitásokat kerülve történik. Áldás a búcsúzóknak és áldás az elengedő közösségnek, ha Isten elé állva, a gondokat előtte letéve bűnbánattal és hálaadással lehet emlékezni, egy szakaszt lezárni, majd továbblépni. A liturgia szent objektivitása megőrzi az érzelgősségtől, a hamis önértékeléstől, az emberi érzelmek irrealitásra való hajlamától. A liturgusnak és a búcsúzóknak egyaránt vigyáznia kell, hogy minden szó és minden cselekedet elkerülje az embermagasztalás kísértését.

A búcsúzás történhet a vasárnapi gyülekezeti istentisztelet keretében vagy magasabb egyházkormányzati szinten önálló istentisztelet formájában. Az önálló formát a következő fejezet tartalmazza. Az istentiszteleten a búcsúztatást a lelkész által felkért egyik felettese vagy kollégája végzi.

Az istentiszteletet megelőző köszöntés szövege a következő lehet:

KÖSZÖNTÉS

Liturgus: Keresztény gyülekezet, testvérem az Úrban, N. N.! Ezen az istentiszteleten búcsúztatunk el ennek a *gyülekezetnek/intézménynek* a lelkészi szolgálatából. [Köszönjük, hogy a tisztségedet komolyan vetted, és a gyülekezet javára végezted szolgálatodat.] Istennek mondunk köszönetet szolgálatod minden erőfeszítéséért, hűségéért, eredményéért. Együtt visszük Isten színe elé az itt végzett munkádat. Bűnbocsátó szeretete takarja be mindazt, ami a gyülekezetben és pásztorában emberi gyarlóság volt. Neki adunk hálát mindazért, aminek gyümölcset is láthatjuk. Ő áldja meg a most lezáruló útszakaszt gyülekezete és szolgája életében.

A köszöntő kiegészíthető a következő mondatokkal:

[Testvérünk olyan családi háttérrel végezhetette munkáját, amelyért szintén köszönetet mondhatunk. Legyen ez az istentisztelet a *házastárssal/gyermekkel* együtt való hálaadás alkalma.]

* * *

Az istentiszteletet bevezető liturgia végén (a Gloria után) a liturgus a következő kollektát mondja:

A NAP IMÁDSÁGA (KOLLEKTA)

Lelkész: Imádkozzunk! Mindenható, örök Isten! Te gondoskodsz az egyházban a szolgálat folyamatosságáról. Adj nekünk most múltat lezáró és az újra nyitott lelket és értelmet, hogy életünknek ennél a mérföldkövénél hálát adhassunk, és békességgel induljunk tovább a mi Urunk, Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön örökké.

Gyülekezet: **Ámen.**

Az istentisztelet a szokott formában folytatódik énekkel, igehirdetéssel. Az igehirdetést megegyezés szerint mondhatja a búcsúzó lelkész vagy a búcsúztató felettes.

* * *

ÁLTALÁNOS KÖNYÖRGŐ IMÁDSÁG

Az általános könyörgő imádságot a búcsúzó lelkész és a búcsúztató felettes együtt mondja, a kéréseket a gyülekezeti tagok egyike mint lektor olvassa.

Búcsúzó lelkész: Istenünk, aki szeretetteddel magadhoz öleled a mindenséget, és ránk is bőségesen árasztod áldásodat, add, hogy gyermeki bizalommal forduljunk hozzád könyörgésünkkel!

Lektor: Könyörülj egyházadon, szánd meg népedet! Igéddel és irgalmad éltető erejével formálj bennünket testvéri közösséggé, hogy küldetésünket betöltve só és világosság legyünk a világban. Tégy bennünket hegyen épült várossá, amelyen messziről felismerhetőek szereteted jelei. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Lektor: Könyörgünk gyülekezetünkért. Újítsd meg hitünket, erősítsd reménységünket, hogy a hétköznapi küzdelmeiben se feledkezzünk meg a szeretetről segítségre szoruló embertársaink iránt. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Lektor: Irgalmadba ajánljuk beteg, magányos, szomorkodó testvéreinket és mindazokat, akik szerettük ápolásában fáradtak el. Óvd meg őket a kishitű-

ségtől, a zúgolódástól. Segíts, hogy atyai kezedből békességgel fogadják el keresztjüket. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: Urunk, hallgass meg minket!

Lektor: Könyörgünk búcsúzó lelkészünkért. Légy áldott mindazért, amivel általa megajándékoztál minket. Köszönjük a hirdetett ígét, a lelkipásztori gondoskodást, a közösség építését, a sokféle munkát, az önzetlen szeretetet. Tedd gyümölcsözővé közöttünk elvégzett szolgálatát. Adj neki [pihenést,] békességet, jó egészséget. Készíts neki örömet és boldogságot életének új helyzetében is. Add, hogy megmaradjon a testvéri kapcsolat a találkozásokban és az imádság távolságot is áthidaló közösségében. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: Urunk, hallgass meg minket!

Búcsúztató lelkész: Hallgass meg minket, Urunk, és áldj meg minket, hogy akaratod szerint éljünk, amíg elhozod örök országodat szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

Gyülekezet: Ámen.

* * *

BÚCSÚZÁS

Az istentisztelet végén a búcsúzó lelkész megáll az oltárral szemben. Az oltárnál a búcsúztató felettes áll.

Liturgus: Testvérem az Úrban, N. N., a mai istentisztelettel befejeződött hivatalos lelkési szolgálatod ebben a *gyülekezetben/intézményben*. [Nyugalomba vonulásoddal új életszakasz kezdődik.] Emlékezz a zsoltáros szavára: Áldjad, én lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled! Ő megbocsátja minden bűnödöt, megújít, szeretettel és irgalommal koronáz meg. Életünk végéig hordoz minket a mi Urunk.

[Szeretettel emlékeztetlek, hogy nyugdíjasként is ordinált lelkész maradsz, aki élete minden helyzetében az evangélium hirdetésére, megélésére hivatott. Hivatali kötelességekből, a napi munka terhétől felszabadítva szolgálj az Urat.]

A búcsúzó lelkész letérdel, a liturgus kézrátétellel áldást mond:

Isten áldja meg mindazt, amit az ő nevében tettél,
fordítsa jóra azt, ami sikertelen volt,
vigye teljességre mindazt a jót, amit elkezdtl.

Az Úr békessége legyen veled. Áldása kíséreljen életed minden napján. ✚

ÁLDÁS

A búcsúzó lelkész feláll, az oltárhoz lép vagy a gyülekezet felé fordul, és áldásra emeli a kezét.

Búcsúzó lelkész: Az Úr áldjon meg, és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, **+** és adjon neked békességet!

Gyülekezet: **Ámen.**

40. Búcsú-istentisztelet

A liturgia felépítése

ELŐKÉSZÜLET

HARANGOZÁS, ELŐJÁTÉK, BEVONULÁS

KÖSZÖNTÉS

GYŰLEKEZETI ÉNEK

INVOKÁCIÓ

BŰNVALLÁS ÉS FELOLDOZÁS

BEVEZETŐ RÉSZ

BEVEZETŐ ZSOLTÁR (INTROITUS)

KRISZTUS IMÁDÁSA (KYRIE)

DICSÓÍTÉS (GLORIA IN EXCELSIS)

A NAP IMÁDSÁGA (KOLLEKTA)

IGEI RÉSZ

IGEOLVASÁS

ORGONAJÁTÉK

AZ ÜNNEP ÉNEKE

IGEHIRDETÉSI ALAPIGE

IGEHIRDETÉS

HITVALLÁS – GYŰLEKEZETI ÉNEK

[HIRDETÉS]

ÁLTALÁNOS KÖNYÖRGŐ IMÁDSÁG

ÚRVACSORAI RÉSZ

AZ ÚRVACSORA BEVEZETÉSE (SURSUM CORDA)

NAGY HÁLAADÓ IMÁDSÁG (PRAEFATIO)

SZENT, SZENT, SZENT! (SANCTUS)

SZERZÉSI IGÉK

EMLÉKEZZÉL MEG, URUNK... (ANAMNÉZIS)

MIATYÁNK

AZ ÚR BÉKESSÉGE (PAX)

ISTEN BÁRÁNYA (AGNUS DEI)

IMÁDSÁG (POSTCOMMUNIO)

KÜLDÉS, BÚCSÚZÁS, ÁLDÁS

BÚCSÚZÁS, SZEMÉLYES ÁLDÁS, ÁLDÁS A GYÜLEKEZETNEK

ZÁRÓÉNEK

UTÓJÁTÉK (POSTLUDIUM), KIVONULÁS

40. Búcsú-istentisztelet

Természetes gyakorlat az egyházban, hogy a szolgálat megkezdésekor ünnepélyes keretek között az adott közösség hivatalába beiktatja az új szolgálattevőt. Hazánkban és egyházunkban szükséges, hogy létrehozzuk és gazdagítsuk a búcsúzás és szolgálatletétel kultúráját. Mind pasztorális, mind pedig szervezeti szempontból építő lehet, ha az elkészítés liturgikus keretek között, az emberi tiszteletköröket félretéve, üres formalitásokat kerülve történik. Áldás a búcsúzónak és áldás az elengedő közösségnek, ha Isten elé állva, a gondokat előtte letéve bűnbánattal és hálaadással lehet emlékezni, egy szakaszt lezárni, majd továbblépni. A liturgia szent objektivitása megőrzi az érzelgősségtől, a hamis önértékeléstől, az emberi érzelmek irrealitásra való hajlamától. A liturgusnak és a búcsúzónak egyaránt vigyáznia kell, hogy minden szó és minden cselekedet elkerülje az embermagasztalás kísértését.

Az istentiszteletre a templomban a szokott rendben vonulnak be a szolgálattevők. Leghátul megy a búcsúzó és a búcsúztató.

ELŐKÉSZÜLET

HARANGOZÁS, BEVONULÁS, ELŐJÁTÉK

A szolgálattevők és beöltözött lelkészek bevonulnak. A liturgus segítői az oltárhoz állnak, a búcsúzó és a lelkészek a kijelölt padokban helyet foglalnak. A liturgus az ambóhoz lép.

KÖSZÖNTÉS

A köszöntés az ambótól hangzik.

Liturgus: Keresztény gyülekezet, testvérem az Úrban, N. N.! Ezen az istentiszteleten búcsúztatunk el a gyülekezet/az intézmény/az egyházkormányzat lelkesítő szolgálatából. [Köszönjük, hogy a tisztségedet komolyan vetted, és a gyülekezet/a közösség javára végeztél szolgálatodat.] Istennek mondunk köszönetet szolgálatod minden erőfeszítéséért, hűségéért, eredményéért, a rajtad keresztül érkezett áldásért. Együtt visszük Isten színe elé itt végzett munkádat. Bűnbocsátó szeretete takarja be mindazt, ami a gyülekezetben/közösségben és pásztorában emberi gyarlóság volt. Neki adunk hálát mindazért, aminek

gyümölcsét is láthatjuk. Ő áldja meg a most lezáruló útszakaszt *gyülekezete/közössége* és szolgája életében. Hálaadó szívvel, Istenre figyelő lélekkel kezdjük istentiszteletünket.

GYÜLEKEZETI ÉNEK

A gyülekezet hálaadó, Istent dicsérő éneket énekel.

INVOKÁCIÓ

Liturgus: Az Atya, Fiú, + Szentlélek nevében.

Gyülekezet: **Ámen.**

BŰNVALLÁS ÉS FELOLDOZÁS

Liturgus: Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal! Testvéreim, Isten színe előtt gondoljunk méltatlanságunkra!

Az apostol ezt tanítja: Ha azt mondjuk, nincsen bűn mibennünk, magunkat csapjuk be, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket, hűséges és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszságtól. Imádkozzunk!

Gyülekezet: *Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reménységem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérlek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet! Ámen.*

Liturgus: Bízatok, testvéreim! Isten megkönyörült rajtunk Jézus Krisztus által, akiben békességet hirdetett nekünk. *ApCsel 10,32*

Én pedig feltámadott Urunk megbízásából feloldozlak benneteket bűneitek-ből az Atya, + a Fiú és a Szentlélek nevében. Járjatok új életben a Szentlélek erejével!

Gyülekezet: **Ámen.**

A gyülekezet helyet foglal – ezt a lelkész kézmozdulattal jelezheti.

BEVEZETŐ ZSOLTÁR (INTROITUS)

Lektor: Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét,
hirdessétek tetteit a népek közt! *Zsolt 105,1*

Jertek, örvendezzünk az Úrnak,
vigadozzunk üdvösségünk kősziklájának.

Adjatok hálát az Úrnak, mert jó,
mert örökké tart szeretete!

Adjatok hálát az istenek Istenének,
mert örökké tart szeretete! *Zsolt 95,1; 136,1–2*

Kis glória vagy énekvers: a gyülekezet az egyházi évnél megfelelően az EÉ 1–10. rendjei vagy a GyLK énekverses rendjei egyikének első énekét énekelheti.

Lektor: Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét,
hirdessétek tetteit a népek közt! *Zsolt 105,1*

KRISZTUS IMÁDÁSA (KYRIE)

Liturgus: Úr Jézus Krisztus, te embereket hívtál el szent szolgálatodra,
Uram, irgalmazz!

Gyülekezet: Uram, irgalmazz!

Liturgus: Úr Jézus Krisztus, te emberekre bíztad, hogy hirdessék az örök élet evangéliumát, Krisztus, kegyelmezz!

Gyülekezet: Krisztus, kegyelmezz!

Liturgus: Úr Jézus Krisztus, te megáldottad követeidet, hogy áldássá legyenek mások számára, Uram, irgalmazz!

Gyülekezet: Uram, irgalmazz!

KYRIE ÉNEKVERS

A gyülekezet az egyházi évnél megfelelően az EÉ 1–10. rendjei vagy a GyLK énekverses rendjei egyikének második énekét éneкли.

DICSŐÍTÉS (GLORIA IN EXCELSIS)

Liturgus: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség, és az emberekhez jóakarát!

GYÜLEKEZETI ÉNEKVERS (LAUDAMUS TE)

A gyülekezet a Laudamus tét (EÉ 14. rend, 72. o.) vagy az egyházi évnek megfelelően az EÉ 1–10. rendjei vagy a GyLK énekverses rendjei egyikének harmadik énekét énekli.

A NAP IMÁDSÁGA (KOLLEKTA)

Liturgus: Imádkozzunk! Mindenható, örök Isten! Te gondoskods az egyházban a szolgálat folyamatosságáról. Adj nekünk most múltat lezáró és az újra nyitott lelket és értelmet, hogy életünknek ennél a mérföldkövénél hálát adhassunk, és békeséggel induljunk tovább a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön örökké.

Gyülekezet: **Ámen.**

A liturgus és a lektor(ok) az ambóhoz lépnek.

IGEI RÉSZ

IGEOLVASÁS

Liturgus: Hallgassa meg a gyülekezet a mai nap ... igéjét/olvasmányát! Megírva találjuk...

A gyülekezet feláll.

Az igeolvasás után a gyülekezet helyet foglal.

ORGONAJÁTÉK

A következő ének előjátéka.

AZ ÜNNEP ÉNEKE

Az igehirdetést követően a lelkész rövid imádságot mond.

HITVALLÁS, GYÜLEKEZETI ÉNEK

Liturgus és gyülekezet: **Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.**

És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt, és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbán, onnan jön el ítélni élőket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

A gyülekezet az ünnep énekének befejező versét vagy igehirdetésre válaszoló éneket énekel.

[HIRDETÉS (LEKTOR)]

A hirdetés az olvasópulttól (ambó) hangzik.

Utána a kántor csendes közjátékot játszik (pl. az *Imádkozzatok és buzgón kérjétek* dallamra).

ÁLTALÁNOS KÖNYÖRGŐ IMÁDSÁG

Liturgus: Istenünk, aki szeretetteddel magadhoz öleled a mindenséget, és ránk is bőségesen árasztod áldásodat, add, hogy gyermeki bizalommal forduljunk hozzád könyörgésünkkel!

Lektor: Könyörülj egyházadon, szánd meg népedet! Igéddelel és irgalmad éltető erejével formálj bennünket testvéri közösséggé, hogy küldetésünket betöltve só és világosság legyünk a világban. Tégy bennünket hegyen épült várossá, amelyen messziről felismerhetők szereteted jelei. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Lektor: Könyörgünk gyülekezeteinkért. Újítsd meg hitünket, erősítsd reménységünket, hogy a hétköznapiok küzdelmeiben se feledkezzünk meg a szeretetről segítségére szoruló embertársaink iránt. Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Lektor: Irgalmadba ajánljuk beteg, magányos, szomorkodó testvéreinket és mindazokat, akik szerettük ápolásában fáradtak el. Óvd meg őket a kishitűségtől, a zúgolódástól! Segíts, hogy atyai kezedből békességgel fogadják el keresztjüket! Jézus Krisztusért kérünk,

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Lektor: Könyörgünk búcsúzó lelkészünkért. Tedd gyümölcsözővé közöttünk elvégzett szolgálatát! Add neki a pihenés és a felszabadult szolgálat ajándékát, adj neki és szeretteinek békességet, jó egészséget! Készíts szolgádnak és pásztorunknak örömet és boldogságot életének új helyzetében is! Add, hogy megmaradjon a testvéri kapcsolat a találkozásokban és az imádság távolságot is áthidaló közösségében!

Gyülekezet: **Urunk, hallgass meg minket!**

Liturgus: Hallgass meg minket, Urunk, és áldj meg minket, hogy akaratod szerint éljünk, amíg elhozod örök országodat szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

Gyülekezet: **Ámen.**

ÚRVACSORAI RÉSZ

Az úrvacsorai liturgia megtalálható e kötet 53. fejezetében.

A praefatio betéteként a következő szavakkal imádkozunk:

Méltó és igaz... a Jézus Krisztus által,
aki szőlőjében váltja a munkásokat, de egyházát mindörökre megtartja.
Ezért az angyalokkal, az üdvözültek mennyei seregével...

KÜLDÉS, BÚCSÚZÁS, ÁLDÁS

Liturgus: Testvéreim! Menjetek, és hirdessétek az Úr halálát és feltámadását. Tanúskodjatok szeretetéről. Megízleltétek a bűnbocsánat örömét, építsétek a testvéri közösséget az emberek között megbocsátással és áldozatos szeretettel.

A búcsúzó lelkész az oltár elé lép.

Liturgus: Testvérem az Úrban, N. N., a mai istentisztelettel befejeződött hivatalos szolgálatod a Magyarországi Evangélikus Egyház ... *gyülekezetében/intézményében.* [Nyugalomba vonulásoddal új életszakasz kezdődik.] Emlékezz a zsoltáros szavára: Áldjad, én lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett

veled! Ő megbocsátja minden bűnödöt, megújít, szeretettel és irgalommal koronáz meg. Életünk végéig hordoz minket a mi Urunk.

[Szeretettel emlékeztetek, hogy nyugállományban is ordinált lelkész maradsz, aki élete minden helyzetében az evangélium hirdetésére, megélésére hivatott. Hivatali kötelességekből, a napi munka terhétől felszabadítva szolgálj az Urat.]

A búcsúzó lelkész letérdel, a liturgus kézrátétellel áldást mond:

Isten áldja meg mindazt, amit az ő nevében tettél,
fordítsa jóra azt, ami sikertelen volt,
vigye teljességre mindazt a jót, amit elkezdted.
Az Úr békessége legyen veled.
Áldása kíséren életed minden napján. +

A lelkész feláll, és az oltártérbe lép, majd a gyülekezet felé fordulva áldást ad.

ÁLDÁS

Búcsúzó lelkész: Az Úr áldjon meg, és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, + és adjon neked békességet!

Gyülekezet: **Ámen.**

ZÁRÓÉNEK

A gyülekezet útnak indító éneket énekel (pl. GyLK 824, dallam: *Ez a szent Tízparancsolat*).

Az Úr ne - vé - ben in - du - lunk, Mu - tas - sa an - gya -
la u - tunk, Mint egy - kor né - pét ve - zet - te,
Szol - ga - ság - ból ki - men - tet - te, Szánj meg, U - runk!

2. Te vagy kísérőnk, Úristen, Indulásban, érkezésben. Ösvényünkön világítasz, Oltalmat és védelmet adsz, Szánj meg, Urunk!
3. Ha magas hegyek, mély völgyek Vagy ínség távolít tőled, Nem tévelyedünk végleg el, Továbbjutunk kegyelmeddel, Szánj meg, Urunk!
4. Krisztus, te vagy az igaz út, Az üdvösségbe nyitasz kaput. Segítsd zarándokaidat, Kikért véredet áldoztad, Szánj meg, Urunk!

UTÓJÁTÉK (POSTLUDIUM), KIVONULÁS

A köszöntésekre ne a templomban, hanem a búcsúzó szeretetvendégségen kerüljön sor.